

Универзитет у Београду
Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију
Број:
Датум: 26. 6. 2008.
Београд

СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂИВАЊА КВАЛИТЕТА

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (раније Дефектолошки факултет) уникатна је установа на подручју Републике Србије која већ 33 године образује стручњаке за едукацију и рехабилитацију деце, младих и одраслих особа које имају тешкоће у менталном развоју, које су оштећеног вида, са моторичким поремећајима, које су глуве или наглуве, са тешкоћама у говору и које имају разне облике поремећаја понашања укључујући и криминално понашање. Да би тај процес образовања био на највишем могућем нивоу, а поштујући одредбе Закона о високом образовању, те Стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, Стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, Стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма, донете од стране Националног савета за високо образовање као и принципе потписане Болоњске декларације, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију доноси **Стратегију обезбеђивања квалитета** у свим подручјима свога рада.

Овом Стратегијом Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију утврђује носиоце из подручја обезбеђења квалитета свога рада и исказује опредељење за стандарде и примену мера и поступака који су прописани од стране Националног савета за високо образовање у циљу обезбеђења квалитета тог рада.

1. ОПРЕДЕЉЕЊА

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, који је у саставу Универзитета у Београду, чврсто је опредељен да имплементира принципе и норме тзв. Болоњске декларације у програме свога рада. У том смислу Факултет ће непрекидно и систематски радити на унапређењу квалитета тих програма, на планирању поступака за њихов развој и на успостављању, одржавању, унапређењу и спровођењу организационе културе квалитета, која укључује субјекте, области, стандарде и мере за обезбеђење квалитета рада. У тај процес биће укључени сви запослени на Факултету, његови стручни органи и тела као и сви студенти и њихови органи.

Факултет се опредељује да систематски анализира, оцењује и побољшава квалитет у свим подручјима свога рада, а посебно у подручју студијских програма и наставном процесу, научно-истраживачком раду, опреми и простору и квалитету наставног особља.

Факултет се опредељује да својим студијским програмима и укупним радом допринесе сталном развоју и повећању нивоа друштвених и хуманистичких односа унутар специфичне популације субјеката за чије образовање и рехабилитацију школује стручњаке између осталог развијањем и усвајањем посебних професионалних и етичких стандарда од стране његових наставника, сарадника и дипломираних студената, али и путем примене резултата научних истраживања у наставном процесу, у другим облицима рада Факултета као и у интеракцији са популацијом особа које су ометене у развоју и/или имају поремећаје понашања.

2. МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Факултет ће перманентно изналазити и примењивати адекватне мере за обезбеђење квалитета свога рада и у том смислу ове мере као и поступци биће утврђени посебно за свако подручје рада у документу Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Правилником о обезбеђењу квалитета.

3. СУБЈЕКТИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Обезбеђење квалитета рада Факултета је процес који поред многих чинилаца зависи и од континуираности у његовом спровођењу. Континуитет у том спровођењу може се, поред осталог, обезбедити јасним дефинисањем субјеката који тај процес спроводе. Зато Факултет обезбеђивање квалитета поверава:

3.1. Наставницима и сарадницима. У обезбеђење квалитета, посебно у део тог процеса који чине праћење и контрола, укључени су сви наставници и сарадници, како појединачно тако и путем чланства и рада у појединим стручним органима или органима управљања.

3.2. Комисији за обезбеђење квалитета рада Факултета. Ова Комисија представља тело које перманентно ради на праћењу квалитета, на прикупљању података за процес самовредновања и спровођењу тог процеса. Састав и надлежности Комисије, начин избора њених чланова као и начин рада, регулисани су оштим актом Факултета, посебно Правилником о обезбеђењу квалитета. Комисија за обезбеђење квалитета врши процес самовредновања сваке три године и извештај о самовредновању са оценом квалитета и предложеним мерама за побољшање рада Факултета подноси Наставно-научном већу, декану и Савету Факултета. Ова Комисија предлаже стручним органима Факултета стандарде, мере и поступке за обезбеђење квалитета.

3.3. Наставно-научном већу Факултета. Наставно-научно веће је централни стручни орган Факултета одговоран за многе аспекте квалитета рада на Факултету, а посебно за квалитет студијских програма, квалитет наставника и сарадника и квалитет научно-истраживачког рада. Структура и функционисање Наставно-научног већа и његове надлежности одређени су *Статутом Универзитета у Београду и Статутом Факултета*. У погледу

обезбеђења квалитета рада Факултета Наставно-научно веће разматра све извештаје о самовредновању које му подносе надлежна тела и органи, све извештаје и предлоге за унапређење квалитета и доноси одлуке о стандардима, мерама и поступцима за обезбеђење квалитета, предлаже пословодном органу и Савету мере и поступке из њихове надлежности, разматра Стратегију обезбеђења квалитета, и врши и друге послове који су му поверени одговарајућим оштим актом Факултета.

3.4. Већу за мастер, специјалистичке и докторске студије. Статус субјекта за обезбеђење квалитета ово Веће стиче чињеницом да је оно надлежно за разматрање и предлагање студијских програма дипломских академских, специјалистичких академских и докторских студија те да је одговорно за квалитет завршних радова на неким од ових студија и квалитет докторске дисертације. Састав и надлежност овог Већа одређени су Статутом Факултета. У подручју обезбеђења квалитета ово Веће подноси предлоге студијских програма Наставно-научном већу и доноси све одлуке које се тичу израде завршних радова и докторске дисертације.

3.5. Изборном већу Факултета. Ово Веће је непосредно надлежно за избор у звања сарадника у настави и асистената, а онда и за предлоге за избор у сва три наставничка звања: доцента, ванредног професора и редовног професора. Из тога произлази да је ово Веће веома значајно за обезбеђење квалитета, пре свега наставног особља, а онда с тим у вези и за наставни процес и све што је повезано са њим. Надлежности, структура и начин рада Изборног већа одређени су Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду и Статутом Факултета.

3.6. Органима управљања и пословођења Факултета. Савет Факултета, декан и чланови Колегијума у процесу обезбеђења квалитета надлежни су за обезбеђење свих услова потребних за несметано одвијање наставе и других активности на Факултету као и за поступање по предлозима и препорукама субјеката који су задужени за обезбеђење квалитета рада и посебно Комисије за обезбеђење квалитета.

3.7. Студентима. Сваки студент уписан на основне академске, дипломске или специјалистичке академске студије, као и студент докторских студија дужан је да путем интерактивног учешћа у настави и добрим успехом у студијама допринесе обезбеђењу квалитета рада Факултета. Студенти, обезбеђењу квалитета, доприносе и преко Студентског парламента, преко својих представника у органима Факултета унапређујући наставни процес и све друге делатности на Факултету. Непосредним учешћем у оцењивању рада наставника студенти остварују битан допринос обезбеђењу квалитета наставног процеса.

3.8. Ненаставно особље. Сваки појединац запослен у разним деловима ненаставног сектора рада Факултета треба да се стара да својим залагањем и добрим обављањем посла, а посебно односом према студентима, допринесе обезбеђењу квалитета рада, у првом реду повећањем ефикасности у студирању, пружањем бољих услова за рад наставника и бољи успех студената као и бољих услова за научно-истраживачки рад наставника и сарадника.

4. ПОДРУЧЈА ОБЕЗБЕЂЕЊ КВАЛИТЕТА

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију идентификује десет подручја у којима се спроводи обезбеђење квалитета. То су:

4.1. Студијски програм основних академских, дипломских академских, специјалистичких академских и докторских студија. Квалитет ових студијских програма обезбеђује се: (1) Објављивањем, рецензирањем, систематским праћењем и сталним унапређивањем сваког појединачног програма; (2) Подстицањем студената на критичко мишљење, на самостално решавање проблема, на повезивање стечених знања са праксом; (3) Усклађивањем ових програма са сврхом и циљевима које је Факултет дефинисао; (4) Анализирањем структуре и садржаја програма посебно у погледу односа општеакадемских, научно-стручних и стручно-апликативних предмета; (5) Анализирањем степена оптерећености наставника и сарадника; (6) Анализирањем степена оптерећености студената мереног ЕСПБ; (7) Анализирањем исхода студијских програма, компетенција које се добијају након савлађивања програма; (8) Анализирањем могућности запошљавања или даљег школовања дипломираних студената; (9) Анализирањем повезаности ових студијских програма са програмима у другим релевантним земљама и непрекидним осавремењивањем програма; (10) Анализирањем уписа, тока студирања, оцењивања и напредовања студената; (11) Анализирањем учешћа студената у оцењивању квалитета студијских програма и наставног процеса.

4.2. Наставни процес. Квалитет наставног процеса обезбеђује се: (1) Ангажовањем прописаног броја наставника и сарадника; (2) Постојањем и доступношћу пре почетка наставе Плана рада на сваком предмету сачињеним тако да обезбеђују поуздане информације о броју ЕСПБ на предмету, распореду предмета по семестрима, условима за слушање и полагање, циљевима предмета, његовом садржају и структури, плану извођења наставе, начину оцењивања на испиту, литератури и друге важне информације; (3) Професионалним односом наставника и сарадника током предавања, вежби, испита; (4) Усклађеношћу распореда часова са потребама и могућностима студената; (5) Интерактивним односом на предавањима; (6) Подстицањем студената током наставе на самостално и креативно мишљење; (7) Анализирањем остварења Плана рада и непрекидним унапређивањем квалитета наставе; (8) Коришћењем савремених наставних средстава у наставном процесу; (9) Усклађивањем рада стручних служби са наставним процесом коришћењем јединственог информационог система.

4.3. Научно-истраживачки и стручни рад. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију стоји на становишту да су наставни процес и научно-истраживачки, односно стручни рад, јединствени феномени. Због тога ће: (1) Непрекидно радити на подстицању наставног особља да се ангажује у научно-истраживачким или стручним пројектима, (2) Обезбеђивати услове и средстава за научно-истраживачки и стручни рад; (3) Имплементирати резултате научно-истраживачког и стручног рада у наставни процес; (4) Непрекидно настојати да целокупно наставно особље буде ангажовано на реализацији ових пројеката, нарочито оних у којима је могућа или у којима постоји међународна сарадња; (5) Стално пратити степен ангажовања својих наставника и сарадника у научно-истраживачким и стручним пројектима; (6)

Настојати да се оствари функционална повезаност предмета истраживања у тим пројектима са дугорочним циљевима и задацима Факултета; (7) Објављивати резултате научно, истраживачког и стручног рада својих наставника; (8) Водити евиденцију, оцењивати обим и квалитет научно, истраживачког рада коришћењем критерија и методологије Министарства науке; (9) Јавно саопштавати резултате научно, истраживачког рада на сопственим и другим научним скуповима.

4.4. Рад и избор наставника и сарадника. Факултет сматра да је приоритетно подручје за обезбеђење калитета рада квалитетан кадар, а пре свега квалитет наставног особља. У том смислу Факултет: (1) Систематски прати, анализира и оцењује обим и квалитет научно-истраживачког и наставног рада наставника и сарадника; (2) Прописује поступак и услове за избор наставника и сарадника у звања и радни однос и те поступке и услове чини јавно доступним; (3) Доследно се придржава прописаних поступака и услова приликом избора наставника и сарадника; (4) Обраћа посебну пажњу на селекцију и пријем младих сарадника, на њихов рад и даље усавршавање; (5) Обезбеђује наставницима и сарадницима стално усавршавање у земљи и иностранству путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним скуповима и слично.

4.5. Рад студената. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију сматра да је рад студената и успех у том раду најбоља мера квалитета његовог укупног рада. Због тога Факултет настоји: (1) Да селектира и упише на студијске програме што боље појединце; (2) Да критерије и услове уписа учини јавним на време и доступним популацији потенцијалних студената; (3) Да доследно у дело спроводи норме о упису студената и норме о полагању пријемних испита; (4) Да обезбеди равноправност студената независно од расе, боје, пола, сексуалне оријентације, језика, социјалног порекла, националности, вероисповести, политичког опредељења, статуса датог рођењем, постојања сензорног или моторног оштећења, врсте и интензитета поремећаја понашања, имовног стања; (5) Да створи адекватне услове за студенте са посебним потребама укључујући и одређена физичко-грађевинска решења, доступност литературе и финансијску потпору за њихово студирање; (6) Да прати успех у студирању како би на време били отклоњени проблеми који негативно утичу на тај успех; (7) Да обезбеди услове за рад Студентског парламента и представнике студената у факултетским органима и телима; (8) Да створи услове за учешће студената у оцењивању квалитета рада и у процесу самовредновања; (9) Да систематски анализира, оцењује и унапређује методе и критерије оцењивања студената на испитима; (10) Да анализира и прилагођава метод оцењивања природе предмета, способностима студената и принципима непристрасности; (11) Да унапређује професионално понашање наставника током оцењивања обезбеђивањем објективног, коректног и етичког односа према студенту; (12) Да испуни услове за постојање нормалне или приближно нормалне дистрибуције оцена на испитима; (13) Да прати и проверава прелазност студената на испитима и у случају ниске прелазности предузима мере ради побољшања успеха студената.

4.6. Уџбеници, литература, библиотека и информатички ресурси. Квалитета рада у овом подручју Факултет обезбеђује: (1) Благовременим издавањем уџбеника, монографија и друге литературе потребне за савлађивање градива; (2) Постојањем унапред познатим уџбеницима,

мнографија и друге испитне литературе за сваки предмет из студијског програма; (3) Систематским праћењем и анализирањем квалитета, уџбеника и других учила, њиховог садржаја, структуре, обима; (4) Постојањем библиотеке која садржи потребан број библиотечких јединица; (5) Сталним анализирањем библиотечког фонда и његовим попуњавањем одговарајућим библиотечким јединицама; (6) Постојањем потребног броја рачунара за несметан и квалитетан рад на њима; (7) Приступањем интернету без накнаде; (8) Постојањем довољног броја запослених и квалификованих људи за рад у библиотеци; (9) Мотивисањем запослених и студената да раде, односно уче у библиотеци као и да користе савремену библиотечку опремљеност библиотеке; (10) Добром информисаношћу о времену и начину коришћења библиотеке.

4.7. Простор и опрема. (1) Факултет обезбеђује простор, било властити, у школама или установама које служе као базе за наставу и вежбе или као закупуљени простор, на пет и више година, у довољној површини тако да сваки студент има на располагању најмање два квадратна метра и место за несметано праћење наставе; (2) Факултет ће настојати да обезбеђени простор буде што је могуће више одговарајуће структуре за одвијање наставног процеса и рад наставника; (3) Опрема простора треба да омогући примерено и квалитетно извођење наставе на свим нивоима студија; (4) Факултет ће непрекидно усклађивати величину и структуру простора са потребама наставног процеса и бројем уписаних студената; (5) Простор и опрема биће прилагођени потребама студената и наставника за несметаним приступом информацијама у електронском облику као и информационим технологијама како би се те информације користиле у научне сврхе; (6) Факултет ће студентима и наставном особљу ставити на располагање опремљену просторију за рад на рачунарима и са њима повезаним пословима, односно делатностима.

4.8. Управљање Факултетом и ненаставна подршка. Обезбеђење квалитета рада Факултета у значајној мери зависи од начина на који се њиме управља као и од рада ненаставног особља. Због тога: (1) Факултет јасно дефинише надлежност и одговорност својих органа управљања Статутом Факултета и чврсто се придржава тих одредби као и одредби датих Законом о високом образовању односно Статутом Универзитета у Београду које се односе на подручје рада органа управљања; (2) Факултет ће створити институционалне механизме за праћење, оцењивање и проверу рада органа управљања и поштовање ових одредби; (3) Оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова, осим овим институционалним механизмима, врши се у и од стручне јавности, студената и сваког запосленог на Факултету; (4) Факултет ће организовати едукацију чланова својих управних тела у подручју управљања и руковођења; (5) Факултет својим општим актима јасно дефинише структуру, делокруг рада и друга питања организационих јединица у његовом саставу; (6) Факултет пажљивом селекцијом, поступком и условима који су прописани његовим општим актима заснива радни однос са ненаставним особљем водећи рачуна о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета које је дао Национални савет за високо образовање.

4.9. Финансирање Факултета. (1) Факултет настоји да обезбеди квалитетна финансијска средства која су неопходна за реализацију наставног и научно-истраживачког процеса и све друге делатности; (2) Средства за рад Факултет ће обезбеђивати од оснивача, школарине студената, пројеката,

донација, поклона, комерцијалних услуга и из других извора; (3) Факултет самостално планира распоред и намену средстава, осим средстава од оснивача; (4) Извори средстава, распоред и намена су јавни и на прописан начин подлежу оцени свих запослених као и оцени одговарајућих државних органа.

4.10. Учесће студената у процесу самовредновања и провери квалитета рада. (1) Факултет је чврсто опредељен да студенти имају значајну улогу у процесу обезбеђења квалитета кроз рад студентских организација, преко својих представника у телима Факултета и кроз анкетање студената о квалитету рада Факултета као високошколске институције; (2) Битна улога студената испољава се у виду њиховог чланства у Комисији за обезбеђење квалитета; (3) Студентска тела, представници студената као и студенти појединачно учествују у оцењивању и дају мишљење о стандардима, поступцима, документима и општим актима који се односе на обезбеђење квалитета рада Факултета; (4) Студенти кроз чланство у Комисији за обезбеђење квалитета, преко својих тела и непосредно се укључују у процес самовредновања и оцењивања квалитета; (5) Факултет редовно, у прописаним роковима, спроводи анкету међу студентима о квалитету рада у свим областима које се проверавају у процесу самовредновања и те резултате на пригодан начин чини доступним јавности; (6) Факултет стоји на становишту да студенти морају имати активну улогу и у предлагању, реализацији и евалуацији студијских програма као и у процесу развоја метода оцењивања квалитета рада.

5. ПОВЕЗАНОСТ ОБРАЗОВНЕ И НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКЕ, ОДНОСНО СТРУЧНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Научно-истраживачка, односно стручна делатност представља подручје истог реда важности као и наставна и стога је веома значајно обезбеђење квалитета рада у тој области. Имајући то у виду Факултет ће редовно конкурисати за реализацију већег броја научно-истраживачких односно стручних пројеката како код надлежних државних органа, у првом реду министарстава за науку и просвету, тако и код међународних институција и фондација. Факултет ће, такође, сопственим средствима финансирати научно-истраживачке и стручне пројекте. Резултати тих пројеката биће објављени у првом реду од стране Факултета, али и од стране других издавача кад Факултет дâ сагласност за то објављивање. Факултет ће резултате рада на научно-истраживачким пројектима имплементирати у наставни процес. Рад на научно-истраживачким пројектима представља обавезу сваког наставника и сарадника и Факултет ће тај рад подстицати на одговарајуће начине. Резултати рада на научно-истраживачким пројектима оцењују се по критеријумима и нормама Министарства науке.

6. ПРОЦЕС САМОВРЕДНОВАЊА

Саставни део Стратегије о обезбеђивању квалитета је процес самовредновања. Факултет спроводи процес самовредновања по правилу сваке две, а најкасније сваке треће године. У процесу самовредновања посебна пажња се поклања спровођењу Стратегије обезбеђивања квалитета и степену достигнућа стандарда квалитета рада. У овом процесу веома значајну улогу има оцењивање квалитета рада од стране студената.

7. ЈАВНОСТ И СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Стратегија обезбеђења квалитета је јавни документ. Факултет објављује Стратегију преко електронских медија као и на друге начине.

8. КОНТИНУИРАНО ОЦЕЊИВАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Стратегија обезбеђења квалитета је документ који се мења паралелно са макродруштвеним и законским променама, па и променама у битним подручјима рада (студијским програмима, наставном процесу) на Факултету. Факултет у периоду од три године оцењује актуелност концепције обезбеђења квалитета која је дата Стратегијом и по потреби уноси промене у тај документ. Промене у Стратегији врше се по истој процедури као и њено усвајање.

Председник Савета
Факултета за специјалну едукацију
и рехабилитацију

Доц. др Весна Вучинић

Декан Факултета
Факултета за специјалну едукацију
и рехабилитацију

Проф. др Добривоје Радовановић